Dosarul nr.2a-1011/23 (2-22154725-03-2a-21112023)
judecătoriei Bălți, sediul Central,
judecător Natalia Costaș,

CURTEA DE APEL BĂLȚI
D E C I Z I E
În numele Legii

16 mai 2024 *****

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți
în componență:
președintele ședinței, judecătorul Elena Grumeza,
judecătorii Natalia Chircu și Dumitru Corolevschi,
grefier Cristina Svaracevschi,
examinând în ședință publică cererea de apel declarată de reprezentantul apelantului Cucu Gheorghe, avocatul Angela Gherasim împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cucu Gheorghe către Manoli Victor privind încasarea prejudiciului material, moral, cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor de judecată,

a constatat:

Pretențiile reclamantului:

1. La 24 octombrie 2022 reclamantul Cucu Gheorghe a formulat o cerere de chemare în judecată către Manoli Victor prin care a solicitat:
   - ✓ încasarea prejudiciului material în sumă de 4000 Euro;
   - ✓ încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei;
   - ✓ încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 10 000 lei.
2. În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la data de 01 mai 2018 între Manoli Victor și Cucu Gheorghe a avut loc o înțelegere, prin care au convenit la predarea în folosința lui Manoli Victor a camionului de model *****, cu numărul de înmatriculare *****, pentru transportarea pietrișului. La fel părțile au discutat despre posibila răscumpărare ulterioară a autocamionului de către Manoli Victor, într-un termen de 2 luni la prețul de 4000 euro, echivalentul a 80000 lei.
3. După încetarea contractului de locațiune Manoli Victor a vândut prin intermediul lui *****, care activa în calitate de manager la SRL „Solmet-com" din mun. Chișinău autocamionul care nu-i aparține cu drept de proprietate, unei alte persoane pe nume *****, la prețul de 2000,00 euro, bani pe care Manoli Victor i-a primit de la *****, ulterior însușindu-i. La data de 07 martie 2020 camionul a fost scos de pe teritoriul R.Moldova, iar lui Cucu Gheorghe nu i-a fost restituit nici un mijloc de transport și nici banii pe care ***** i-a transmis lui Manoli Victor pentru mijlocul de transport.

4. Drept urmare, prin sentinţa Judecătoriei Bălţi, sediul Central din 01 februarie 2022 a fost încetat procesul penal împotriva lui Manoli Victor în corespundere cu art. 107 Cod penal, în legătură cu amnistia. Sentinţa este una irevocabilă.
5. Prin sentinţă s-a constatat faptul că în urma comportamentului dolosiv şi acţiunilor ilicite ale lui Manoli Victor, care a acţionat intenţionat, înstrăinând bunurile altei persoane fără a dispune de acest drept, reclamantul a suportat un prejudiciu material în sumă totală de 4000,00 euro. Totodată, s-a hotărît că acţiunea civilă înaintată în procesul penal se admite în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanţa civilă.
6. La fel reţinând preederile art. 94, 96 CPC, solicit încasarea cheltuielilor de judicate suportate în cadrul examinării cauzei penale în sumă de 5000 lei şi a cheltuielilor de judecată suportate în prezentul process în sumă de 5000 lei.
7. La data de 04 iulie 2022 Cucu Gheorghe a expediat în adresa lui Manoli Victor pretenţia prin care i-a solicitat achitarea în mod binevol a prejudiciului material în mărime de 4000,00 euro, pretenţie care a fost ignorată. Totodată, reclamantul consideră că prin acţiunile ilicite ale lui Manoli Victor i-a fost cauzat şi prejudiciu moral pe care reclamantul îl estimează la suma de 50000 lei.
8. La 21 septembrie 2023 reclamantul a depus cerere de concretizare a cerinţelor prin care a solicitat:
    - ✓ încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei;
    - ✓ încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 15 000 lei.
9. În motivarea cererii de concretizare a invocat că, a decăzut necesitatea de a încasa de la Manoli Victor în beneficiul lui Cucu Gheorghe a prejudiciului material suportat în sumă totală de 4000 Euro.

Poziţia instanţei de fond:

10. Prin hotărârea Judecătoriei Bălţi, sediul central din 29 septembrie 2023 acţiunea civilă a fost admisă parţial. S-a încasat de la Manoli Victor în beneficiul lui Cucu Gheorghe prejudicial moral în sumă de 5000 lei, cheltuielile de asistenţă juridică suportate în cauza penală în mărime de 5000 lei şi cheltuielile de judecată suportate în cadrul cauzei civile proportional părţii admise din acţiune în sumă de 5000 lei. În rest acţiunea s-a respins.

Solicitarea apelantului:

11. Cu respectarea termenului de atac prevăzut de art.362 CPC, la 09 octombrie 2023, apelantul Cucu Gheorghe reprezentat de avocatul Gherasim Angela a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanţe, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi de admitere integrală a pretenţiilor formulate.
12. Prin încheierea Colegiului Civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi din 27 noiembrie 2023 nu s-a dat curs cererii de apel, s-a acordat termen apelantului pentru prezentarea cereriide apel motivate.
13. La 19 decembrie 2023, apelantul Cucu Gheorghe reprezentat de avocatul Gherasim Angela a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parţială a hotărârii cu emiterea unei noi decizii de

admitere integrală a acţiunii civile, cu încasarea prejudiciului moral cauzat în urma infracţiunii în mărime de 50 000 lei şi a cheltuielilor de judecată în mărime de 15000 lei.

Argumentele părţilor:

14. În motivarea apelului s-a invocat că, este eronată poziţia instanţei de fond la emiterea hotărârii privind încasarea prejudiciului moral în mărime de doar 5000 lei, din suma de 50.000 lei solicitată. Or instanţa, încasând în calitate de compensare a prejudiciului moral suportat suma de doar 5000 lei, nu a luat în vedere că în urma comportamentului dolosiv a lui Manoli Victor, care a vândut mijlocul de transport autocamionul de model *****, cu nr/î *****, lui Cucu Gheorghe i-a adus un prejudiciu material şi moral considerabil, dat fiind faptul că mijlocul de transport era o modalitatea de a obţine un venit, ulterior fiind lipsit de acest venit, fiind pus într-o situaţia destul de proastă şi dificilă. Mai mult ca atât, instanţa nu a dat apreciere nici comportamentului lui Manoli Victor la urmărirea penală, care nici nu şi-a cerut scuze şi nu a achitat timp de trei ani prejudiciul material. În aşa mod, instanţa urma să determine mărimea prejudiciului moral care urma a fi reparat în conformitate cu principiul echităţii, invocând art. 41 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.
15. Evocă apelantul că, mărimea compensaţiei pentru prejudiciul moral trebuie să fie echitabilă în raport cu suferinţele psihice şi fizice cauzate, în urma comiterii infracţiunii de către inculpatul Manoli Victor. La stabilirea acestei sume, instanţa de judecată urma să ţină cont de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral provocat, de gradul de vinovăţie al autorului prejudiciului, de măsura în care această despăgubire poate aduce o satisfacţie echitabilă succesorului victimei căreia i-au fost provocate suferinţe psihice majore, dat fiind faptul că prin acţiunile inculpatului de săvîrşire a infracţiunii de art.190 alin.(1) Cod Penal. Astfel prin urmare, având în vedere gravitatea suferinţelor fizice şi psihice pricinuite lui Cucu Gheoghe şi familiei sale dar, şi de starea materială a lui Manoli Victor, consideră judicios acordarea despăgubirii în calitate de prejudiciu moral în sumă de 50 000 lei.
16. Adiţional reţine cu referire la achitarea serviciilor juridice ale avocatului, menţionează că munca prestată a avocatului raportând la gradul de complexiatate al cauzei, denotă o concluzie certă despre necesiatatea admiterei cerinţei care a stipulat-o în argumentarea acţiunii civile depusă de Cucu Gheoghe, în partea pretinderii încasării sumei pentru asistenţă juridică acordată de către avocatul Gherasim Angela, probate prin bonul de plată seria PL 081097 în sumă de 5000 lei, sumă achitată pentru acordarea serviciilor juridice în cadrul dosarul penal, bonul de plată seria WL nr.008397 în sumă de 10 000 lei, sumă achitată pentru serviciile juridice acordate în cauza civilă de încasare a prejudiciului material şi moral, ce îndeplineşte condiţiile de a fi necesară şi rezonabilă şi, în consecinţă ca fiind legală şi proporţională cu complexitatea cauze lor şi efortului depus din partea apărătorului. Prin admiterea partială a

acţiunii civilă prima instanţă nu a restabilit prejudiciile şi cheltuelile reale, morale, suportate de Cucu Gheoghe. Or, cheltuielile suportate, au fost necesare şi raţionale pentru partea vătămată, motiv pentru care acestea urmează a fi compensate, or reprezintă un prejudiciu real cauzat lui Cucu Gheoghe de către Manoli Victor.

17. În şedinţa instanţei de apel participanţii la proces nu s-au prezentat. Procedura de citare legală a fost respectată (f.d. 100-101).
18. Prin cererea din 16 mai 2024 reprezentantul apelantului Cucu Gheorghe, avocatul Gherasim Angela a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (f.d.102-103).
19. Prin urmare, în temeiul art. 379 CPC, instanţa de apel a dispus examinarea cauzei in lipsa părţilor care au fost înştiinţaţi în mod legal despre data şi ora examinării cauzei şi care au solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Aprecierea instanţei de apel:

20. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, examinând înscrisurile, analizând argumente invocate în cererea de apel Colegiul civil consideră apelul neîntemeiat şi pasibil respingerii din următoarele motive:
21. Potrivit art.362 alin.1 CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.
22. Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărîrii a fost pronunţat la 29n septembrie 2023, iar cererea de apel a fost declarată la 09 poctombrie 2023 prin urmare, Colegiul consideră că apelantul s-a încadrat în termenul prevăzut de lege pentru declararea apelului.
23. Conform art. 385 lit. „a” CPC al RM instanţa de apel după ce judecă apelul este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.
24. În conformitate cu art. 239 CPC al RM, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.
25. Articolul 241 alin. 5) CPC prevede că, în motivarea hotărîrii se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.
26. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.
27. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.
28. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei. Concluziile privind

circumstanţele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanţa judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părţilor şi altor participanţi la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare şi să dovedească faptele ce constituie obiectul probaţiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

29. În conformitate cu prevederile art.121 Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.
30. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
31. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.
32. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1) - (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligaţia de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanţei judecătoreşti un demers prin care solicită audierea părţii adverse în privinţa acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanţele pe care instanţa le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
33. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.
34. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel

verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

35. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părţi şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
36. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanţei de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare *(Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).*
37. Raportând dispoziţiile normelor suscitate la circumstanţele cauzei, evaluând soluţia primei instanţe prin prisma raţionalismului pretenţiilor înaintate în raport cu circumstanţele de fapt şi de drept invocate, instanţa de apel consideră că concluzia instanţei de fond este una corectă, din următoarele raţionamente.
38. Articolul 5 alin. 1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.
39. Materialele cauzei atestă că, Cucu Gheorghe a formulat prezenta acţiune în judecată către Manoli Victor prin care a solicitat repararea prejudiciului material şi moral cauzat prin infracţiune.
40. Prin hotărârea Judecătoriei Bălţi, sediul central din 29 septembrie 2023 acţiunea civilă a fost admisă parţial, fiind încasat de la Manoli Victor în beneficiul lui Cucu Gheorghe prejudicial moral în sumă de 5000 lei, cheltuielile de asistenţă juridică suportate în cauza penală în mărime de 5000 lei şi cheltuielile de judecată suportate în cadrul cauzei civile proportional părţii admise din acţiune în sumă de 5000 lei. În rest acţiunea s-a respins.
41. Nefiind de acord cu hotărârea instanţei de fond în parte, Cucu Gheorghe reprezentat de avocatul Gherasim Angela a contestat-o cu apel.
42. Colegiul notează că, dezacordul apelantului cu hotărârea atacată se reduce la mărimea cuantumului prejudiciului moral încasat şi mărimea cheltuelilor de judecată încasate în cadrul examinării prezentei cauze civile.

43. Astfel, în cazul în care apelantul nu este de acord cu hotărârea instanţei de fond doar latura admiterii în parte a pretenţiei privind încasarea prejudiciului moral şi în latura admiterii în parte a pretenţiei privind încasarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil se va expune pe fond doar în privinţa pretenţiilor nomnalizate.
44. În contextul pretenţiilor deduse judecării instanţa de apel reţine că, în conformitate cu art.9 alin.2) lit. f) Cod Civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.
45. Conform prevederilor art. 19 alin.1), 2), 3) Cod Civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).
46. Potrivit prevederilor art. 21 Cod Civil, drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sînt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosirea modalităţilor de apărare a drepturilor civile reiese din esenţa dreptului încălcat şi din caracterul consecinţelor acestei încălcări.
47. În sensul normei enunţate, Colegiul Civil reţine că, repararea prejudiciilor reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală acestora.
48. Posibilitatea persoanelor fizice de a apela la metoda de reparare a prejudiciilor rezultă din faptul lezării lor în drepturi, metodei de reparare a prejudiciilor îi este atribuit un caracter universal de apărare a drepturilor civile.
49. În aceste circumstanţe Colegiul apelează la dispoziţiile capitolului XXXIII Cod Civil, care stabileşte condiţiile survenirii răspunderii pentru cauzarea de prejudicii, subiecţii care răspund pentru prejudiciile cauzate, precum şi ordinea de repararea a prejudiciului cauzat vieţii şi sănătăţii persoanelor, compensarea pagubei morale.
50. Aici colegiul civil remarcă faptul că, norma de drept comun în materia răspunderii delictuale (obligațiilor delictuale), ce consacră principiul reparării integrale a prejudiciului extra contractual, se conţine în art. 1998 Cod Civil, care prevede că, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este

obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

51. Astfel, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Componenţa delictului civil include următoarele elemente (condiţii): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia. Acestea sunt condiţiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiţii, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor condiţii. Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecinţele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport cauzal. Raportul cauzal este şi condiţia în funcţie de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecinţa directă a faptei ilicite.
52. Conform prevederilor art. 2036 alin.1) CC, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.
53. Este de menţionat că prejudiciul moral se referă la o lezare adusă drepturilor extrapatrimoniale, neeconomice ale persoanei, provenind din atingerea adusă acelor valori sau atribuite ale individului care îi definesc personalitatea.
54. Prejudiciul moral poate fi definit ca o totalitate de suferinţe fizice şi psihice pe care le suportă persoana în urma acţiunilor ilicite săvîrşite de autorul prejudiciului, respectiv acesta urmează a fi compensat numai atunci cînd a fost cauzat prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate. Or, există un raport direct între natura valorilor lezate şi natura prejudiciului pretins a fi cauzat. Astfel, prejudiciul este de natură morală numai în cazul în care este urmarea încălcării valorilor de aceiaşi natură. Reintegrând, se poate concluziona că prejudiciul moral se compensează doar în cazul în care fapta ilicită care a adus atingere drepturilor patrimoniale a fost culpabilă.
55. Şi aceasta deoarece, reieşind din cadrul legal precitat, Colegiul judiciar conchide că compensaţia prejudiciului moral urmăreşte scopul de a repara de fapt prin echivalent bănesc suferinţele psihice şi fizice cauzate de făptuitor, astfel încât cuantumul acesteia trebuie să fie echitabil şi proporţional suferinţelor cauzate, adjudecarea unei sume ce ar depăşi aceste principii fiind contrară Legii şi constituind o îmbogăţire fără justă cauză.
56. Potrivit prevederilor art. 2037 CC, 1) mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie

a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. 2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. 3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

57. Sub aspectul dat, la determinarea mărimii compensaţiei pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să i-a în consideraţie atît aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferinţelor psihice sau fizice părţii vătămate, cît şi datele obiective care certifică acest fapt.
58. Or, criteriul care stă la aprecierea compensaţiei prejudiciului moral este criteriul echităţii, care este exprimat prin aceea că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirii trebuie stabilit astfel în cât aceasta să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.
59. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky vs Regatul Unit, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporţionalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea şi gravitatea atingerii adusă acestora.
60. În acord cu jurisprudenţa CEDO, repararea daunelor morale trebuie să fie înţeleasă într-un sens mai larg, nu atât ca o compensare materială, care fizic nici nu este posibilă, ci ca un complex de măsuri nepatrimoniale şi patrimoniale, al căror scop este acela ca, în funcţie de particularităţile fiecărui caz în parte, să ofere victimei o anumită satisfacţie pentru suferinţele indurate.
61. Conform prevederilor art.219 al.2 pct.4 CPP RM persoanele fizice şi juridice cărora lea fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acţiunile interzise de legea penală pot intenta o acţiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral.
62. Din suportul probator anexat la materialele cauzei rezultă că, prin sentinţa Judecătoriei Bălţi, sediul central din 01 februarie 2022 s-a încetat procesul penal în privinţa lui Manoli Victor învinuit în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin.1) Cod penal, în corespundere cu art.107 Cod penal, în legătură cu amnistia (f.d.9-10).
63. Din conţinutul sentinţei judecătoriei Bălţi, sediul central din 01 februarie 2022 se reţine că, intimatul Manoli Victor având calitate de administrator al SRL „BP Petrol” cu sediul în ***** *****, cu obiect principal de activitate intermedieri pentru vânzarea unui asortiment larg de mărfuri, transportul de materiale şi

comerţul cu amănuntul şi cu ridicata de diferite produse şi fiind în relaţii de muncă cu Cucu Gheorghe care este administratorul SRL „Omnitrans”cu sediul în ***** ***** care se ocupă cu organizarea activităţilor de transport, la data de 01.05.2018 între Manoli Victor şi Cucu Gheorghe a avut loc o înţelegere prin care SRL „Omnitrans” predă spre folosinţă autocamionul de model ***** cu număr de înmatriculare ***** către SRL „BP Petrol” pentru transportarea pietrişului, cu care Manoli Victor se va folosi de autocamion cu ulterioara răscumpărare a acestui mijloc de transport în termen de două luni, pentru suma de 4000,00 euro, echivalent a 80 000,00 lei, fapt confirmat prin contractul de locaţiune încheiat la 01.05.2018 între SRL„Omnitrans” şi SRL „BP Petrol” cu durata contractului până la 31.12.2018. După încetarea contractului de locaţiune Manoli Victor urma să restitue bunul primit în folosinţă, însă în luna martie 2020 a vândut mijlocul de transport de model ***** care nu-i aparţinea cu drept de proprietate, unei persoane pe nume *****, prin intermediul lui ***** care activează în calitate de manager la SRL „Solmet-com” din mun. Chişinău şi închiriează parcarea din s***** unde a fost parcat mijlocul de transport indicat la un preţ de 2000,00 euro, bani pe care Manoli Victor i-a primit de la *****, ulterior însuşindu-i. La data de 07.03.2020 autocamionul a părăsit teritoriul Republicii Moldova şi lui Cucu Gheorghe nu i-a fost restituit nici mijlocul de transport, nici banii pe care ***** i-a transmis lui Manoli Victor. Prin comportamentul său dolosiv cet.Manoli Victor bazându-se pe încrederea acordată de către Cucu Gheorghe la folosirea transportului rutier de mărfuri, neavând dreptul de proprietate asupra autocamionului de model DAI I I 85.360 cu nr/î.***** a vîndul mijlocul de transport, fără careva temei legal asupra bunului ce nu-i aparţine, astfel ducîndu-1 în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, că precum mai are nevoie de serviciile mijlocului de transport, dar care era deja la parcarea sus-menţionată din toamna anului 2019 ilegal a dobândit bunurile altei persoane în sumă de 80 000 lei cauzând părţii vătămate Cucu Gheorghc daune considerabile.

64. Alăturat Colegiul civil reţine că, după cum rezultă din sentinţă, partea vătămată Cucu Gheorghe a fost recunoscut în calitate de parte civilă conform ordonanţei din 08.09.2021.
65. Totodată, prin sentinţa nominalizată s-a admis în principiu acţiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanţa civilă.
66. În conformitate cu art. 59 alin. 1 CPP, (1) parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică căreia i s-a cauzat prin infracţiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei. Minorul căruia i s-a cauzat prejudiciu prin infracţiune va fi considerat parte vătămată fără acordul său.
67. Deci, analizând cuantumul probelor prezentate în instanţa de fond, ţinând cont de normele legal citate mai sus prin prisma situaţiei din speţa dată, se atestă că,

intimatul Manoli Victor în coraport cu apelantul Cucu Gheorghe, faţă de care a comis act de escrocherie, în mod dolosiv a înstrăinat bunurile acestuia, fapt constatat prin sentinţa judecătoriei Bălţi, sediul central din 01 februarie 2022, însă în privinţa acestuia s-a încetat procesul penal în legătură cu amnistia.

68. Astfel, se constată cu certitudine faptul că, Manoli Victor a acţionat în mod ilicit, cauzând un prejudiciu moral prin acţiunile sale apelantului, respectiv este pasibil de răspundere de daune prevăzute de articolele 2036 – 2037 Cod civil citate supra.
69. Raportând criticile aduse hotărârii contestate în apelul declarat la circumstanţele cauzei şi normele de drept vizate, Colegiul apreciază că, la stabilirea prejudiciului moral, prima instanţă s-a bazat pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral prevăzute şi de art. 41 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, corect concluzionând că reclamantul a suferit diferite consecinţe negative pe plan moral, estimându-le la suma de 5000 lei.
70. La caz, suma de 50000 lei solicitată spre încasare de către reclamant-apelant cu titlu de prejudiciu moral, este excesivă şi disproporţională principiilor compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral.
71. Luând în consideraţie, principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, ţinând cont de gravitatea abaterilor care i-au fost aduse reclamantului-apelant, instanţa de fond corect a conchis că, din contul lui Manoli Victor urmează a fi încasat prejudiciul moral în mărime de 5000 lei în beneficiul lui Cucu Gheorghe, respingând în rest acţiunea ca neîntemeiată.
72. La acest capitol Colegiul reţine că, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral prima instanţă a ţinut cont de criteriul general invocat de CEDO constă în aceea că despăgubirile trebuie să prezinte un *raport rezonabil de proporţionalitate cu atingerea adusă reputaţiei, având în vedere totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea şi gravitatea atingerii adusă acestora. În situaţia daunelor morale datorită naturii lor nepatrimoniale o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere raportată la elementele de fapt.*
73. Astfel, în temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire şi se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit (hot. CEDO, Nikolova v. Bulgaria din 25.03.1987, T.W. v. Malta 29.04.1999).
74. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor (Beylor v. Italia 28.05.2002, Selmouni v. Franţa 28.07.1999).

75. Prin urmare, Colegiul Civil consideră că instanţa de fond, ţinând cont de natura dreptului lezat, de caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, de statutul persoanei, corect ajuns la concluzia de a admite parţial pretenţiile reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral şi a stabili cuantumul prejudiciului moral în mărime de 5000 lei, care este echitabilă suferinţelor psihice suportate de către apelant.
76. Conform prevederilor art.94 alin.1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului- proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.
77. Conform art. 90 lit.i) CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică.
78. Conform prevederilor art. 96 alin.1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.
79. Potrivit prevederilor alin.1^{1}) al aceluiaşi articol, cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.
80. Din normele de drept citate supra, rezultă în mod cert că, partea care a avut câştig de cauză este în drept să solicite încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat şi în măsură în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.
81. Pentru a fi rambursate cheltuielile de asistenţă juridică potrivit art.96 CPC, trebuie confirmate că realmente au fost angajate, necesare şi rezonabile ca mărime.
82. În contextul dispoziţiilor legal citate şi în contextul pretenţiilor înaintate de reclamant privind încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică suportate în cadrul examinării prezentului proces civil, Colegiul civil reţine că, apelantul menţionează că, la examinarea prezentei cauze a suportat cheltuieli de asistenţă juridică în mărime de 10000 lei achitate CA „Angela Gherasim", care sunt rezonabile pentru întregul complex de acţiuni efectuate de avocat.
83. Examinând această pretenţie sub aspectul necesităţii cheltuielilor şi rezonabilităţii acestora ca mărime, colegiul consideră justă concluzia instanţei de fond privind încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică suportate în prezenta cauză civilă în mărime de 5000 lei, or, suma de 10000 lei cu titlu de asistenţă juridică este excesiv de mare.
84. Or, la caz nu sunt întrunite elementele realităţii, necesităţii şi rezonabilităţii ca mărime a sumei solicitate de reclamant pentru cheltuielile de asistenţă juridică.

85. La caz, instanţa de apel reţine că, din materialele cauzei în mod clar rezultă că reprezentantul reclamantului Cucu Gheorghe, avocatul Gherasim Angela a efectuat un anumit lucru asupra prezentei acţiuni civile şi anume: întocmirea actelor - cererii de chemare în judecată de bază, cererii de concretizare a pretenţiilor şi întocmirea cererii de apel, participarea la trei şedinţe nelucrative în instanţa de fond, ultima nefiind prezentă în şedinţa instanţei de apel.
86. Prin urmare, instanţa de fond, la stabilirea cuantumului cheltuielilor de asistenţă juridică a ţinut cont de caracterul şi complexitatea prezentei cauze civile şi just a încasat suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică suportate în cadrul prezentei cauze civile.
87. Mai mult ca atât, Colegiul judiciar consideră că urmau a fi prezentate probe privind volumul de muncă exercitat de avocatul Gherasim Angela, descifrarea orelor de lucru efectuate de acesta pe parcursul examinării pricinii respective, tarifele aplicate, fapt care, însă nu a fost realizat de ultimul. Astfel, solicitantul nu a probat că cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 10000 lei, au fost reale.
88. Aici Colegiul civil reţine că, prin reducerea onorariului de avocat instanţa nu intervine în convenţia încheiată de părţi, în calitate de client, şi avocatul lor, nu sunt încălcate nici dispoziţiile art. 63 din Legea cu privire la avocatură, potrivit cărora, mărimea onorariului se stabileşte prin acordul părţilor şi nu poate fi schimbată de autorităţile publice sau de instanţa de judecată, instanţa nu a făcut decât să stabilească, în cadrul raportului juridic procesual civil, cheltuielile de judecată pe care le datorează partea căzută în pretenţii. Aplicând dispoziţiile art. 96 CPC al RM, instanţa nu cenzurează contractul de asistenţă juridică, ci doar stabileşte în mod corespunzător cuantumul cheltuielilor de judecată.
89. Cu referire la jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului, Hotărârea Amihalachioaie versus Republica Moldova din 20 aprilie 2004, Şarban versus Republica Moldova din 04 octombrie 2005, instanţa pentru a include cheltuielile spre încasare din contul pârâtului, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale şi necesare, şi într-un cuantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.
90. Urmare celor relatate mai sus, Colegiul conchide că apelantul/reprezentantul nu a prezentat argumente verosimile şi admisibile în combaterea soluţiei adoptate de prima instanţă, iar în lipsa unor argumente coerente şi convingătoare, precum şi a unui suport probator de natură să răstoarne soluţia adoptată pe caz, Colegiul conchide că instanţa de fond a elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, a oferit apreciere justă probelor administrate şi a aplicat corect normele de drept material şi procedural, hotărârea fiind în concordanţă cu art. 239-240 din Codul de procedură civilă.
91. Prin urmare, prima instanţă a examinat pricina respectivă în coroborare cu prevederile legislaţiei în vigoare, desfăşurând examinarea litigiului pe principiul

contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părţile au avut posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei, respectiv acordând posibilitate participanţilor la proces de a-şi expune poziţia, totodată păstrându-şi imparţialitatea şi obiectivitatea, creând condiţii pentru exercitarea drepturilor participanţilor la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor reale ale pricinii.

92. Reieşind din cele expuse, instanţa de apel consideră că, motivarea pretenţiilor expuse în cererea de apel nu sunt bazate pe careva probe concludente, deaceea se ajunge la concluzia că apelul declarat de Cucu Gheorghe trebuie să fie respins, iar hotărârea primei instanţe - menţinută.
93. În temeiul art-lor 385 lit. „a" CPC al RM, Colegiul civil

decide:

Respinge apelul declarat de Cucu Gheorghe;

Menţine hotărârea judecătoriei Bălţi, sediul central din 29 septembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cucu Gheorghe către Manoli Victor privind încasarea prejudiciului cauzat prin infracţiune şi a cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul **Elena Grumeza**

Judecătorii: **Natalia Chircu** **Dumitru Corolevschi**